

SMS YOLUYLA TOPLANAN BAĞIŞ ve YARDIMLARIN KDV YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Uğur UĞURLU^(*)

1 - GİRİŞ

Bilindiği üzere son dönemlerde özellikle televizyonlar aracılığıyla eğitime destek sağlanması, depremden zarar görenlere yardım edilmesi, terörle mücadele eden görevlilere yardım edilmesi gibi birçok sosyal destek projeleri gerçekleştirilmektedir. Bu projelerin gerçekleşmesi için geniş kitleler tarafından yardım edilmesi önem arz etmektedir. Bu nedenle bu projeleri düzenleyenler GSM şirketleri ile anlaşmakta ve bu projelere destek vermek isteyenler cep telefonlarından anlaşmalı numaralara mesaj atarak, belli tutarda bağışta bulunmaktadırlar.

Faturalı hatlarda yapılan bağışlar GSM şirketleri tarafından faturalara yansıtılarak toplanmakta iken faturasız olan ön ödemeli kontörlü hatlarda ise kontör bedeli peşinen ödendiği için bağış yapılan tutar kadar kontör bedeli alınmaktadır.

Her iki şekilde de toplanan bağışlar ilgili kampanya yönetimine verilmekte, kampanya yönetimi ise GSM şirketine yaptığı bu hizmet nedeniyle belirli tutarda bir hizmet ödemesi yapmaktadır.

GSM şirketleri tarafından gerek faturaları hatlarda gerekse de kontörlü hatlar aracılığıyla toplanan bağışlardan katma değer vergisi hesaplanıp hesaplanmayacağı hususunda tereddüt yaşanmasının yanı sıra özellikle kontörlü hatların özel matrah şekline tabi olması ve faturalı hatların aksine daha konuşma yapılmadan kontör bedelleri içinde KDV nin tahsil edilmesi yapılacak uygulamanın ne olacağı konusunda sıkıntı yaratmaktadır. Biz de makalemizde bu hususu vergi idaresi tarafından verilen muktezalardan yola çıkarak açıklamaya çalışacağız.

2- SMS YOLUYLA TOPLANAN BAĞIŞ ve YARDIMLARIN KDV KARŞISINDAKİ DURUMU

Açıkladığımız üzere faturalı hatlarda yapılan bağışlar GSM şirketleri tarafından faturalara yan-

^(*) Vergi Denetmeni

sıtılarak toplanmakta iken faturasız olan ön ödeme-
meli kontrollü hatlarda ise kontör bedeli peşinen
ödediği için bağış yapılan tutar kadar kontör bedeli
alınmaktadır. Her iki bağış şeklinde yapılması ge-
rekenler farklı olduğu için konuyu faturalı ve kon-
trollü hatlar olmak üzere iki kısımda inceleyeceğiz.

2.1- Faturalı Hatlar Aracılığıyla Toplanan Bağış ve Yardımların KDV Karşısındaki Durumu

Bilindiği üzere 3065 sayılı Katma Değer Ver-
gisi Kanunu'nun 1/1. maddesinde, *"ticari, sınaî,
zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti kapsa-
mında Türkiye'de yapılan teslim ve hizmetlerin,"*
KDV'nin konusuna girdiği belirtildikten sonra ay-
nı Kanunu'nun 1/3-a maddesinde de *"posta, tele-
fon, telgraf, teleks ve bunlara benzer hizmetler
ile radyo ve televizyon hizmetlerinin"* KDV'ye ta-
bi olduğu belirtilmiştir.

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 20'nci
maddesinde ise verginin matrahının, **teslim ve
hizmet işlemlerinin karşılığını teşkil eden bedel
olduğu, bedel deyiminin de malı teslim alan ve-
ya kendisine hizmet yapıldan bu işlem karşılı-
ğı alınan veya borçlanılan para, mal ve diğer su-
retlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen
değerler toplamını ifade ettiği** hüküm altına alın-
mıştır. Aynı Kanunun 24'ncü maddesinin (c)
bendi ile de; **vade farkı, fiyat farkı, faiz, prim gi-
bi çeşitli gelirler ile servis ve benzeri adlar altın-
da sağlanan her türlü menfaat, hizmet ve değer-
lerin KDV matrahına dahil edilmesi gerektiği**
hükme bağlanmıştır.

Yapmış olduğumuz açıklamalardan anlaşıla-
cağı üzere bir işlemin KDV'ye tabi olması için bu
işlemin ticari, sınaî, zirai faaliyet ve serbest mes-
lek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hiz-
met karşılığında olması gerekmektedir. Dolay-
ısıyla ticari, sınaî, zirai faaliyet ve serbest meslek

faaliyeti niteliğinde olmayan bağışlar KDV nin
konusuna girmemektedir. Bu nedenle mesaj ata-
rak bağış ve yardımda bulunan ve GSM şirketle-
ri tarafından da faturaya yansıtılarak toplanan pa-
ralardan KDV hesaplanmaması gerekmektedir.

Diğer taraftan GSM şirketlerinin verdiği hiz-
met karşılığında gerek bağışta bulunan kişilerden
almış olduğu haberleşme ücreti gerekse de kam-
panya yönetiminden verdiği hizmet karşılığında
bir ücret alması durumunda bu ücretin KDV'ye
tabi olacağı tartışmasızdır.

2.2- Kontrollü Hatlar Aracılığıyla Toplanan Bağış ve Yardımların KDV Karşısındaki Durumu

Yaptığımız açıklamalar faturalı hatlarda uygu-
lamak sorun olmaz iken bu uygulamanın fatura-
sız yani ön ödemeli olan kontrollü hatlarda yapıl-
ması bazı sıkıntılara neden olabilmektedir. Ne-
deni ise kontrollü hatların KDV yönünden özel
matrah şekline tabi olmasıdır.

85 Seri No'lu Katma Değer Vergisi Genel
Tebliğinin C bölümünde *"GSM operatör şirketle-
ri tarafından sunulan cep telefonu konuşma hiz-
metlerinden faydalanmak üzere çıkarılan ön
ödemeli hazır kartlar da dâhil olmak üzere bütün
telefon kartı satışlarının özel matrah şekline göre
vergilendirilmesi uygun görülmüştür. Buna göre,
perakendeci bayiler tarafından yapılan telefon
kartı satışlarına ait katma değer vergisinin bayi
karına isabet eden katma değer vergisini de ihti-
va edecek şekilde perakendeci bayilere telefon
kartı ve jeton teslimi yapan kuruluşlar tarafından
beyan edilmesi gerekmektedir.*

*Bu durumda bayiler belirtilen kapsamdaki te-
lefon kartı satışları için ayrıca vergi hesaplamaya-
caklardır.*

*Öte yandan telefon kartı satışları dâhil bütün
işlemleri özel matrah şekline göre vergilendiri-*

lenlerin katma değer vergisi mükellefiyeti tesis ettirmelerine gerek bulunmamaktadır.” şeklinde açıklamada bulunulmuştur.

Söz konusu tebliğde yapılan açıklamalardan anlaşılacağı üzere ön ödemeli kontrollü hatlar ile mesaj atarak bağış ve yardımda bulunan kişilerin kullanmış oldukları kontörlerin içinde yer alan KDV, daha kullanılmadan önce ana bayiler tarafından beyan edilip ödenmiş olmaktadır. Dolayısıyla bağışta bulunan kontör bedelinin KDV’si alınmış olmakta, bu da KDV’nin genel mantığına aykırı olmaktadır.

Bu nedenle yapılması gereken; ön ödemeli hazır kartlar ile mesaj gönderilerek yardım yapılması durumunda kontör bedelinin KDV dâhil tamamının yardımı düzenleyen kuruluşa aktarılması ve bu yardım tutarı içinde yer alan KDV’nin ise iç yüzde oranı uygulanmak suretiyle hesaplanarak GSM operatörü tarafından indirim konusu yapılmasıdır. Böylelikle kontör bedelleri içinde yer alan KDV arındırılmış olmaktadır.

Konu ile ilgili Vergi İdaresi tarafından verilen iki muktezada görüşümüz ile aynı yönlüdür.

Maliye Bakanlığı 25.10.2007 tarih ve B.07.1.GİB.0.01.56/5615-39/094836 sayılı özelgesinde “...Buna göre,

1. Şirketinizin abonelerden tahsil edip, “Terörle Mücadele Kahramanlarına Destek Kampanyası” kapsamında aktaracağı bağış tutarları, esas itibariyle katma değer vergisi ve özel iletişim vergisinin konusuna giren bir teslim veya hizmetin karşılığı olarak alınmamaktadır. Bu nedenle, şirketinizin düzenleyeceği faturalarda bu tutarlar ayrıca gösterilmek kaydıyla katma değer vergisi ve özel iletişim vergisi matrahına dahil edilmeyecektir.

2. Kampanya kapsamında gönderilen SMS mesajları için şirketinizin haberleşme ücreti olarak alacağı tutarlar üzerinden katma değer vergisi ve özel iletişim vergisi hesaplanacaktır.

3. Ön ödemeli hazır kartlarla yapılan bağışa isabet eden katma değer vergisi ve özel iletişim vergisinin iç yüzde yoluyla hesaplanarak şirketiniz tarafından indirim konusu yapılması mümkündür” şeklinde açıklamada bulunulmuştur.

Maliye Bakanlığı 27.02.2009 tarih ve B.07.1.GİB.0.01.56/5615-64/22729 sayılı özelgesinde “...Buna göre,

• GSM operatörlerinin abonelerden tahsil edip söz konusu kampanyaya aktaracağı bağış tutarları bir teslim veya hizmetin karşılığı olarak alınmamaktadır. Bu nedenle, GSM operatörlerinin düzenleyeceği faturada bu tutarlar ayrıca gösterilmek kaydıyla KDV ve ÖİV matrahına dâhil edilmeyecektir.

• Kampanya kapsamında gönderilen SMS mesajları için GSM operatörlerinin haberleşme ücreti olarak alacağı tutarlar üzerinden KDV ve ÖİV hesaplanacağı tabiidir.

• Ön ödemeli hazır kartlarla yapılan bağışa isabet eden KDV ve ÖİV’nin iç yüzde yoluyla hesaplanarak GSM operatörleri tarafından indirim konusu yapılması mümkündür.” şeklinde açıklamada bulunulmuştur

3- SONUÇ

Son dönemlerde çeşitli sosyal destek projelerine katkı sağlanması için bu projeleri düzenleyenler GSM şirketleri ile anlaşmakta ve bu projelere destek vermek isteyenler cep telefonlarından anlaşmalı numaralara mesaj atarak, belli tutarda bağışta bulunmaktadırlar.

Faturalı hatlarda yapılan bağışlar GSM şirketleri tarafından faturalara yansıtılarak toplanmakta iken faturasız olan ön ödemeli kontrollü hatlarda ise kontör bedeli peşinen ödendiği için bağış yapılan tutar kadar kontör bedeli alınmaktadır. Her iki şekilde de toplanan bağışlar ilgili kampanya yönetimine verilmekte, kampanya yönetimi

mi ise GSM şirketine yaptığı bu hizmet nedeniyle belirli tutarda bir hizmet ödemesi yapmaktadır.

Katma Değer Vergisi Kanunu'na göre bir işlemin KDV'ye tabi olması için bu işlemin ticari, sınaî, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmet karşılığında olması gerekmektedir. Dolayısıyla ticari, sınaî, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti niteliğinde olmayan bağışlar KDV nin konusuna girmektedir. Bu nedenle mesaj atarak bağış ve yardımda bulunan ve GSM şirketleri tarafından da faturaya yansıtılarak toplanan paralardan KDV hesaplanmaması gerekmektedir.

Diğer taraftan kontörlü hatların KDV yönünden özel matrah şekline tabi olması nedeniyle uygulamada bazı sıkıntılar yaşanmıştır. Zira ön ödemeli hatlar ile mesaj atarak bağış ve yardımda bulunan kişilerin kullanmış oldukları kontörlerin içinde yer alan KDV, daha kullanılmadan önce ana bayiler tarafından beyan edilip ödenmiş olmaktadır. Dolayısıyla bağışta bulunulan kontör bedelinin KDV'si alınmış olmakta, bu da KDV'nin genel mantığına aykırı olmaktadır. Bu nedenle yapılması gereken; ön ödemeli hazır kartlar ile mesaj gönderilerek yardım yapılması durumunda kontör bedelinin KDV dâhil tamamının yardımı düzenleyen kuruluşa aktarılması ve bu yardım tutarı içinde yer alan KDV'nin ise iç yüzde oranı uygulanmak suretiyle hesaplanarak GSM operatörü tarafından indirim konusu yapılmasıdır. Böylelikle kontör bedelleri içinde yer alan KDV arındırılmış olmaktadır.